

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, Olim S. Congregationis Indicis Consvltoris, &
insignis Ecclesiæ Vimaransenis Thesaurij maioris, Demvm
Episcopi Vgentini, Et A Consiliis ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1655

Cap. I. Parochvs vnde dicatur, & quid Parochiæ, & Parochialis Ecclesiæ, ac
beneficij curam animarum habentis veniat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98569)

AUGUSTINI
BARBOSÆ,
V. I. D. LVSITANI.
DE PAROCHI OFFICIO,
ET POTESTATE
PARS PRIMÆ.

CAPVT PRIMVM.

Parochus unde dicatur, & quid Parochia, & Parochialis Ecclesia, ac beneficij curam animarum habentis nomine veniat?

S V M M A R I V M.

1 Parochi apud Ethnicos dicebantur illi, qui Legatis publicè Romam missis salem, & ligna preparabant. 2 Parochi in Ecclesia sunt Sacerdotes auctoritate Episcoporum Ecclesijs præfecti, ut plebibus sacrum Diuini Verbi, & Sacramentorum pabulum administrent. 3 Paræcus Græcis est incola siue habitator in loco. 4 Plebani dicuntur, qui curam exercent animarum in Plebania, habentes sub se plures Ecclesias, vel Capellas. 5 Plebani Ecclesia appellatur matrix, quasi mater Ecclesiarum, quas sub se continet. 6 Archiepiscopi Ecclesia, Metropolis dicitur, id est, Ciuitatum eiusdem Prouinciæ mater. 7 Plebanis sola competit iurisdictio fori penitentialis, ut Parochis. 8 Plebani non dicuntur in dignitate constituti. 9 Cap. cum ab Ecclesiarum, de offic. iudic. ordin. declaratur. 10 Rectores dicuntur quia plebem, & populum sibi commissum cum cura regunt. 11 Curati appellantur à cura, quam de regendis ouibus susceperunt.	12 Parochia cuiuslibet Rector appellatur etiam proprius Sacerdos. 13 Capellanus dicitur qui in Ecclesia Monachorum curam exercet. 14 Paræcia nomine antiqui Christiani usi fuerunt. 15 Paræcia Græcè, idem est quod accolarum conuentus, seu habitatio, aut cura. 16 Parochia dicitur quasi partitio curæ. 17 Parochia antiquitus distincta non erant, sed Episcopi omnes debebantur totius Diocesis animarum curam exercere. 18 Dionysius Papa crescente Christiano populo singulas Parochias singulis Sacerdotibus assignauit. 19 Parochia dicitur locus in quo degit populus aliqui Ecclesia deputatus, certis finibus limitatus. 20 Parochia debet constare ad minus ex decem familijs. 21 Parochia qualibet cum habeat suum territorium separatum, & diuisum, amplius non licet alteri in eo aliquid facere. 22 Episcopus post diuisionem Parochiarum non amplius dicitur Rector, siue Parochus totius
- A Diocesis,
- Barbosæ de Parocho. Pars I.

2 De officio, & potestate Parochi,

- Diaecesis, sed solius Ecclesie Cathedralis, & Prælatus super omnes sue Diaecesis Rectores.*
- 23 *Episcopus distincto populo in certas propriasque Parochias, unicuique suum perpetuum peculiaremque Parochum assignat, ubi adhuc Parochia certos non habent fines, nec eorum Rectores proprium populum, quem regant.*
- 24 *Aquila distinguuntur Parochia non per domos materiales, sed per populos, seu familias.*
- 25 *Parochias novas etiam inuitis Rectoribus Episcopi constituere possunt, ubi propter locorum distantiam, aut difficultatem Parochiani, sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina Officia audienda accedere non possunt.*
- 26 *Parochialis Ecclesia dicitur, quæ habet ius consistens in cura animarum ipsorum Parochianorum, de quibus Parochus Presbyter tenetur Deo reddere rationem.*
- 27 *Parochialis Ecclesia ut constituatur, quæ concurrere debeant ostenditur.*
- 28 *Parochialis Ecclesia ut probetur non sufficit quod Rector administret Sacramenta, nisi etiam ostendatur quod de necessitate administrat, & populus ab eodem de necessitate recipit.*
- 29 *Parochialis non probatur ex sepultura, & actu sepeliendi.*
- 30 *Parochialitatis presumptio concludens resultat, si doceatur quod non facta aliqua electione sepultura per defunctos, & non existentibus sepulturis Maiorum in dicta Ecclesia corpora fuerunt ibi sepulta tanquam in Parochiali.*
- 31 *Ecclesia non percipit decimas, vel primitias, ergo non est Parochialis, non bene concludit argumentum.*
- 32 *Decima possunt etiam acquiri Ecclesie non Parochiali ex aliquo titulo, quæ de iure Diuino.*
- 33 *Parochialitatis resultaret presumptio, sed non concludens, si in aliqua Ecclesia retineretur sanctissimum Eucharistie sacramentum, eo quod in Parochiali debet de necessitate retineri.*
- 34 *Parochialitatis presumptio non leuis induceretur, si aliqua Ecclesia perciperet decimas, & primitias, vel in illa diebus festis Christi fideles Missas audirent, non tamen necessario ex illis infertur ad curam Parochialem. Parochialitas unde probetur. ibid. & seq.*
- 35 *Parochialis Ecclesia consequenter est beneficium Curatum, & habet curam, non tamen e conuerso beneficium Curatum est Parochialis Ecclesia.*
- 36 *Parochialem Ecclesiam asserenti incumbit onus probandi.*
- 37 *Ecclesia presumitur Curata ubi beneficium habuerit populum, vel Clerum.*
- 38 *Parochialis Ecclesia fit Episcopi auctoritate, qui fines designat, plebem constituit, & Parochialem nominat.*
- 39 *Parochialis Ecclesia erecta presumitur Superioris auctoritate, & consensu ex lapsu temporis, quando in illa diuina Officia publice celebrata fuerunt.*
- 40 *Dotata sufficienter debet esse Parochialis Ecclesia, ut possit saltem ex dote ipsius vnus Presbyter cum alio ministro commodè sustentari, & iura Episcopalia persolvere.*
- 41 *Ecclesia non debet dedicari, nisi tantum assignetur, quod duobus sufficiat.*
- 42 *Parochialis Ecclesia si ita exigua, & tenuis redditus habere deprehenditur, poterit Episcopus cum illa coniungere aliquod beneficium simplex, vel illam cum aliis Parochialibus vnire.*
- 43 *Parochialis Ecclesia non potest duos, vel plures Parochos habere. Rector quasi populum regens dicitur. ibid.*
- 44 *Parochialis Ecclesia ad regimen vnus Parochus assumi debet, qui suo nomine, & non cum aliis præsiciatur.*
- 45 *Beneficium Parochiale habere dicuntur illi, quibus singulariter Parochiales Ecclesia curanda & regenda conferuntur.*
- 46 *Beneficij Parochialis appellatione non venit omne beneficium habens curam animarum.*
- 47 *Cura animarum in beneficiis duplex. Cura animarum quid? ibid.*
- 48 *Cura panitentialis alia actualis, alia habitualis.*
- 49 *Mentio non est facienda de cura annexa.*
- 50 *Cura habitualis nulla facit beneficium Curatum, nec causat incompatibilitatem, nec requirit personalem residentiam.*
- 51 *Parochialis habitu pari passu ambulat cum beneficio simplici.*
- 52 *Parochialis ad actum reuocata indicatur, ac si esset nouiter erecta.*
- 53 *Cura animarum in beneficiis unitis est penes principalem Prælatum beneficij uniti, eius verò exercitium penes Vicarium amouibilem in dicto beneficio unito deputatum.*
- 54 *Vicarius perpetuus in Ecclesia Collegiata deputatus habet omnimodum curam actualem habitualis verò est penes Capitulum.*
- 55 *Papa erigendo Vicariam perpetuam, & in Vicarium transferendo curam, nihil aliud facit, quàm constituere illi actu Rectorem curæ animarum, licet propriè non sit Rector Ecclesie.*
- 56 *Vicarius perpetuus potius dicitur habere curam animarum, quàm Rector animarum.*
- 57 *Cura animarum indistinctè dicitur apud Vicarium perpetuum quoad omnem affectum.*
- 58 *Rector principalis si spreto Vicario perpetuo velit se ingerere in cura animarum, nullo modo posset.*
- 59 *Cur totalis potest in erectione Vicaria trans-*

ferri in Vicarium etiam ad nutum amovibilem.

- 60 Vicarij perpetui in Parochialibus annexis debent de iure constitui.
- 61 Beneficij de essentia est ut sit perpetuum.
- 62 Titulus in Parochiis unitis non existit cum fuerit suppressus, & extinctus per unionem accessorie factam.
- 63 Cura titulus in Parochiis unitis est penes Episcopum, quem ab eo recipit Vicarius.
- 64 Unio potest fieri in perpetuum alteri beneficio dependenter, vel independenter.
- 65 Curam remanere penes principalem evidens signum est, quando Vicarius constituitur temporalis, & amovibilis in exercitio curae animarum.
- 66 Extrau. Execrabilis, in fin. vers. quantum, de prabend. declaratur.
- 67 Qualitas Parochialis annexa accessorie non debet redundare in principale.
- 68 Beneficium principale si sit simplex non cre-
scit, nec fit Curatum per Ecclesiam paro-
chiale ei accessorie annexam.
- 69 Ecclesiae Parochiales accessorie unitae nun-
quam vacare censentur, ac proinde impe-
trari non possunt.
- 70 Parochiales per unionem de illis accessorie fa-
ctam omnino extinguuntur, & titulum, &
nomen amittunt, & sunt effectus pradia be-
neficij, cui unitae fuerunt.
- 71 Literae unionis non dicuntur literae de benefi-
cio: sed de proprietate, & re profana.
- 72 Causa unionis non dicitur causa beneficiialis.
- 73 Descendentes ab Hebraeis sunt capaces benefi-
ciorum curam animarum habentium.
- 74 Cura habitualis licet sit in illo, qui praest be-
neficio principali, cura tamen actualis om-
nimoda transfertur in Vicarium.
- 75 Beneficia illa dicuntur habere curam anima-
rum, quae eam habent actu, non vero habitu.
- 76 Habere dicitur cum effectu.
- 77 Cura appellatione venit actualis, non vero
habitualis.
- 78 Verba semper in propria, & potiori significa-
tione sunt intelligenda.

L I M apud Ethnicos Parochi dicebantur illi, qui Legatis publicè Romam missis salem, & ligna praeparabant, hoc est, qui omnium rerum copiam Legatis Regum, Principum, ac Populorum hospitio receptis suppeditabant, ut annotavit Acron in illud Horatii lib. i. sermonum, satyra 5.

— & Parochi, quae debent digna, saltemque.

Refert Petr. Gregor. *syntagm. iuris* lib. 36. c. 30. ² *num. 9.* † Unde instar horum dictos esse Parochos in Ecclesia quidam existimant, eo quod sint Sacerdotes, auctoritate Episcoporum Ecclesiis praefecti, ut plebibus, siue Populis sacrum Barbof. de Parocho. Pars I.

Divini Verbi, & Sacramentorum pabulum ad pacendos animos subministrant. † Alij ³ verò putant Parochum dictum quasi Paræcum; Paræcus autem Graecis est incola, siue habitator in loco, ut ait Pompon. in l. pupillus, ff. de verb. signif. ibi, incola est, qui in al. quam regionem domicilium suum contulit, quem Graeci Paræcon vocant. Ita Azor. *inslit. moral.* p. 2. lib. 3. cap. 12. quæst. 1. Bell. in *economic. Canonica* class. 2. cap. i. §. i. pag. 163. vers. Budæo tamen.

Horum quidam vocantur Plebani, ut in cap. ⁴ scriptum est, de elect. qui videlicet curam exercent animarum in Plebania habente sub se plures Ecclesias, vel Capellas, cap. 1. vbi glos. ne Clerici, vel Monachi, lib. 6. sic dicti à plebe, vel populo, qui sub eorum cura regitur, & habet se Plebanus cum ceteris Curatis unius plebis, sicut Archiepiscopus cum Suffraganeis Prouinciae suae: nam & ipsi visitatores constituuntur, qui vicos, & castella in Episcoporum locum circumueant, cap. non debere, cum gloss. 8. c. dist. cap. sicut olim, de accusat. † Et Ecclesia Pleba-
ni appellatur matrix, quasi mater Ecclesiarum, ⁵ quas sub se continet, cap. ad audientiam, il. 1. de Eccles. adific. c. 1. de praescript. Concil. Trid. sess. 21. de reformat. cap. 7. gloss. 1. in Clem. unic. de Baptismo. Azor. d. p. 2. lib. 3. cap. 12. q. 3. & lib. 9. c. 3. q. 14. vers. matrix. Rot. decis. 272. num. 2. cum segg. p. 1. recentior. † Sicut Archiepiscopi Ecclesia, Metropolis dicitur, id est, ciuitatum eiusdem Prouinciae mater, ut contra Isidor. in cap. clericos, vers. Archiepiscopus, dist. 21. animaduertunt Forcat. dialogo 61. num. 4. Alciat. lib. 2. dispunct. cap. 23. ad fin. Couar. practicar. c. 19. n. 2. Gambar. de officio, & potest. Legati à latere, tit. de variis Ordinariis nomin. ex num. 34. Dionys. Paul. de vera quatuor Patriarchal. Sedum erect. cap. 1. num. 23.

Plebanis huiusmodi sola competit iurisdic-
tio fori parochialis, ut Parochis, & ideo à
Parochis non distingui scribit Filesc. in tract. de parocia, cap. 3. pag. 59. ac subinde cum non
habent iurisdictionem fori contentiosi, non
possunt dici in dignitate constituti, quia diffe-
rentia illa, quod Parochus vni praest Eccle-
siae, Plebanus pluribus, nullam in substantia
constituit differentiam, ex notatis per Anton.
Fabr. in theor. de re benef. tit. de beneficiis in Ca-
thedrali num. 33. & ideo † Plebanum dignita-
tem non habere resoluunt Fulu. Pacian. de
probat. lib. 2. c. 27. à num. 59. & Azor. d. lib. 3. c. 21.
q. 1. & 4. nisi fortè Ecclesia, cui praest, sub se
Capellas habeat, & simul Collegiata sit, ut
ex Domin. Franc. & Feder. explicat Pacian.
d. c. 27. n. 62. Quamuis contrarium, imò quod
Plebanus, licet in Ecclesia Collegiata non sit,
dignitatem habere dicatur, si eius Plebania sub
se Capellas teneat, teneant additio ad gloss.
verb. Capellas, in d. cap. 1. ne Clerici, vel Monachi,
lib. 6. Lambertin. de iure patron. lib. 1. p. 1. quæst. 11.

art. 4. Petr. Gregor. *syntagm. iuris*, lib. 12. cap. 42. n. 13. Læi. Zech. *de Republ. Eccles.* cap. 27. à princ.

- 9 Squillante *de obligation. Cleric.* p. 2. n. 58. † Pro quibus non facit *cap. cū ab Ecclesiarum*, *de offic. indic. ordin.* dum videtur probare Plebanos excommunicare posse sibi subitos; quia responderetur non constare ex eius litera, quenam fuerit Ecclesia illa Sancti Petri, de qua ibi, nec text. decidere Plebanum illum Iure communi excommunicationem proferre potuisse, sed tantum supponere ab eo prolata, ac subinde terminos habiles supponere possumus, cum text. id principaliter non decidat, quod scilicet, vel Ecclesia erat Collegiata, vel quod iurisdictioni speciali iure ei competeat.

- 10 Rectores quidam dicuntur, quia plebem, & populum sibi commissum cum cura regunt, iuxta *cap. 1. de Capellis Monach.* cap. 3. *de vita, & honest. Cleric.* eorumque beneficium *Recloria* dicitur, *c. ult. de prebend.* Petr. Georg. *syntagm. iuris*, lib. 15. cap. 24. num. 10. quamvis sub Recloris nomine comprehendantur etiam habentes dignitatem, Personatum, siue Prioratum, vt ex Domin. & aliis ostendit Illustriss. Dominus meus Roderic. à Cunha in *comment. ad cap. sunt namque*. 14. dist. 45.

- 11 Curati appellantur alij, à cura, quam de regendis ouibus susceperunt, non sine grandi mysterio; sicut enim Papæ commissa est cura vniuersæ Ecclesiæ, dicente Domino, *Pasces oues meas*; sic ipse Papa. vocans Episcopos in partem sollicitudinis, seu curæ ex Ordinatione diuina iisdem Episcopis committit particulares Ecclesias seu Dioceses pascendas, & curandas. Sic demum ipsi Episcopi, Domino instituyente, Ordinem Presbyterorum, seu Curatorum in ipsis septuaginta Discipulis (vt Patrum est doctrina) iisdem curam singularum Parochiarum committunt, à quibus solis, inquit Concil. Trident. *sess. 24. cap. 13. de reform.* Sacramenta suscipiant. Porro per curam, à qua dicuntur Curati, non intelligenda venit qualiscumque, qualis est, illa quæ ex lege charitatis mandatur unicuique de proximo. Nec illa etiam, quam habet, verbi gratia quilibet Superior temporalis, licet suo modo etiam teneatur ad custodiam animæ: neque etiam dicitur curam eiusmodi habere, qui habet licentiam ad exercendos certos actus Pastorales, alioquin tot essent Pastores, quot subsidiarij. Sed is demum Curatus esse intelligitur, qui accepit curam animarum ex natura officij, qui accepit non solum posse, sed debere; non solum licentiam, sed vltra hoc etiam officium, manus, onus, debitum curandi animas, quod inuoluit obligationem eas curandi ex lege iustitiæ, cui propterea applicari possit illud Ezechielis 33. *Sanguinem eius de manu speculatoris requiram.* Ita Theophil. *Parochorum, seu de quadruplici debito in propria Parochia persoluendo*, part. 3.

de Confessione Paschali, art. 11.

Sacerdos proprius vocatur cuiuslibet Parochiæ Rector, in *cap. omnis viriusque sexus*, *de Pœnit. & remission.* Nauar. in *cap. placuit*, *de pœnit. dist. 6. n. 123.* ibi, & Sacerdos ille dicitur proprius qui est præfectus Parochiæ, &c. Mich. Locmairus in *suo Parochiali*, cap. 4. *propof.* vbi explicat proprium Sacerdotem dici Curatum, latè Theoph. 4. p. 3. ars. 5.

Capellanus dicitur, qui in Ecclesia Monachorum curam animarum exercet, vt in *cap. 1. de Capell. Monach.*

Parochus dicitur à Parochia, seu Parœcia, vt Budæus vult, sicut & Parochiani, seu Parœciani, vt in *tit. de Parochijs*, & eo nomine vsos fuisse antiquos Christianos demonstrat. S. Augustinus lib. 14. *de Ciuitate Dei*, his verbis: *Fuit Presbyter nomine Restitutus in Parœcia Calamensis Ecclesiæ.* † Parœcia autem Græcè idem est quod accolarum Conuentus, seu habitatio, aut cura, vel secundum alios, † Parochia dicitur, quasi partitio curæ, quia Rector Ecclesiæ curam habet animarum totius populi intra illos limites congregati, ap. 1. *de Capell. Mon. c. cum singula de prebend. lib. 6.* Petr. Greg. d. lib. 15. cap. 24. n. 6 & 7. Rebuff. in *concord. tit. de collat. S. statuimus*, il. 2. in verb. *Parochiales*, Gonzal. ad reg. 8. *Cancel. gloss. 6. num. 39.* Læi. Zech. d. c. 28. num. 1. Gutier. alleg. 8. num. 6.

Antiquitus Parochiæ distinctæ non erant, sed Episcopi omnes dicebantur totius diocesis animarum curam habere, & omnes illius decimas percipiebant, & inter se, & alios Clericos dispendebat quareliqui Clerici de manu Episcopi percipiebant, & curam exercebant, *cap. 1. vers. has vtrò decimas*, 16. q. 7. Put. *decis. 361. n. 5. lib. 1.* Gonzal. d. *gloss. 6. n. 80.* † Sed postea cum augetur populus Christianus, Dionysius Papa X XI V. post B. Petrum, singulas Ecclesias singulis Sacerdotibus assignauit, vt vnusquisque proprium haberat territorium, nec vnus alterius fines ingrederetur, in c. 13. q. 1. & in *cap. pastoralis*, *de ys que sunt à Prelatis.* Io. Andr. Abb. & alij in *rub. de Paroch.* Bertrand. *conf. 350. vol. 2. p. 1.* Nauar. in *c. placuit*, n. 3. *cum seqq. de pœnit. dist. 6.* Selu. *de benefic. p. 1. quest. 4. num. 19.* Paul. Fusc. *de visit. lib. 2. cap. 2. n. 1.* Hoied. *de incompatib. benef. p. 2. in præfat. n. 5.* Zech. d. c. 42. *de Paroch. n. 1.* vbi quod id factum fuit tam in Ciuitatibus, quam in Castris, & villis, Suar. *de Relig. tom. 1. tract. de decim. lib. 1. cap. 21. à n. 4.* Carat. *de Iurib. Paroch. tit. 1. cap. 2.* Lotter. *de re benefic. lib. 1. q. 8. num. 18.* Ioan. Filesac. *de origine Parœciarum cap. 4. in princip.* Trullench. in *exposit. Decalogi*, lib. 3. ap. 5. dub. 2. num. 12. Rot. in *Conchen. decimarum del Infantado*, 7. Februarij 1618. coram bonæ memoriæ Andrea, & in Florentina Parochialis 22. Maj 1630. coram Reuerendiss. D. meo Coccino Decano. licet. Card. Baron. *annal. Eccl. tom. 3. ad an. 325. vers.*

vers. unde hic, & Theophil. *Parochialis* p. 1. de conc. *Paroch.* art. 1. pag. 4. existimauerint ab ipsismet Apostolis factam diuisionem Parochiarum.

- 19 Et vnaquæque Parochia exinde dicta fuit locus, in quo degit populus alicui Ecclesiæ deputatus, certis finibus limitatus, Aëgid. Bellamer. *conf.* 38. n. 8. Roman. *conf.* 356. in princip. Grilenzon. *conf.* 6. n. 5. Mantici. *decis.* 48. num. 1. Card. Tusch. *tom.* 7. *lit.* P. *conclus.* 94. n. 1. † non minus quam decem distinctæ domus, & familiæ Parochiam facere possunt, quæ municipia nominantur, c. vno, 10. q. 3. Carat. *de iurib. Paroch.* tit. 3. c. 3. in fin. Pacian. *de probat.* lib. 2. c. 31. n. 23. † & cum qualibet haberet suum territorium separatim, & diuisum non amplius licitum fuit alteri Parochiæ in eo aliquid facere. Calcan. *conf.* 34. ex n. 10. Card. Thusc. *d. lit. P. concl.* 95. n. 7. † nec Episcopus deinde dici potest Rector, siue Parochus totius diocesis, sed folius Ecclesiæ Cathedralis, & Prælatus super omnes suæ diocesis Rectores Gonzal. *d. gloss.* 6. num. 83. Rota *decis.* 25. num. 4. part. 1. recent.
- 23 In illis verò locis, & ciuitatibus vbi adhuc Parochiæ certos non habent fines, nec eorum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant, statuit Conc. Trid. *sess.* 24. *de reformat.* cap. 13. vt Episcopus distincto populo in certas propriasque parochias vniciue suum proprium peculiarèque Parochum assignet. Vgol. *de officio Episcopi*, cap. 54. §. 2. Quod quidem Concilij decretum non comprehendere Parochias, quæ licet certos fines non habeant, certum tamen populum habent, & per certas familias distinguuntur, vsque adeò vt Sacramenta promiscuè non administrantur, refert decisum Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 6. num. 96. & non est incognitum aliquibus in locis, &
- 24 præcipuè † Aquilæ, distinguuntur Parochias, non per domos materiales, sed per populos, seu familias, vt colligitur ex relatione eius Episcopi facta sacre Congregationi Concilij de anno 1578. quæ legitur apud Tamburin. *de iure Abbatum*, tom. 1. *disp.* 14. q. 1. num. 11 & ex his, quæ adducit Franc. Viui. ex eadem ciuitate oriundus, in *sylua commun. opin.* 230. n. 24. & 25.
- 25 Vbi etiam propter locorum distantiam, aut difficultatem Parochiani, sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina Officia audienda accedere non valent, nouas Parochias, etiam inuitis Rectoribus, Episcopi constituere possunt, cap. *ad audientiam*, de *Eccles. edifican.* quibus pro victu, & sustentatione noui Parochi fructus assignentur arbitrio Episcopi ad Ecclesiam Matricem quomodolibet pertinentes, aut si necesse fuerit, compellat populum Ecclesiæ nouiter erectæ, ad necessaria eidem Sacerdoti subministranda, vt decidit Concil. Trid. *sess.* 21. *de reformat.* c. 4. latè Ego ipse Barbof. *de Parocho.* Pars I.

de officio, & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 78. per tot. Nec Episcopi in his quæ pertinent ad curam animarum propter Parochos excluduntur, quia omnes animæ diocesis sunt commissæ sub potestate Episcopi, cap. *quacumque*, 10. *quest.* 1. cap. *precipimus*, 12. q. 1. & quilibet de diocesi dicitur esse Parochianus Episcopi, vt in cap. *licet*, de *feriis*, & in c. 1. de *raptor.* & in cap. *ad aures*, de *panis*, facit bonus text. in *Clem. dudum*, §. in *Ecclesiis*, de *sepult.* refert Gutier. *canon. lib.* 1. cap. 27. num. 25. & 26.

A Parochia, & Parocho dicitur Parochialis Ecclesia, quæ habet ius consistens in cura animarum ipsorum Parochianorum certis limitibus constituta, ipsis Sacramenta ministrans, & proprium habens Rectorem, & Parochum Abb. *in rub. de Paroch.* Carac. *de iurib. Paroch.* tit. 1. c. 3. Aëgid. Bellamer. *conf.* 38. n. 8. Gutier. *alleg.* 8. n. 6. & hoc absque vli prægatiua, Feder. de Senis *conf.* 49. & 86. Cardin. Tusch. *d. lit. P. conclus.* 93. num. 1. Et ista Ecclesia Parochialis gaudet priuilegio, vt intra suos fines alia Ecclesia, vel Capella non possit edificari inuito eius Rectore, cap. *quicumque*, §. 16. q. 1. quia esset facere in sui prægudicium, cum comprehendat quicquid est intra fines eiusdem Parochiæ, quasi totum ipsum solum per fines designatos sit certo modo in posse ipsius Parochiæ, vt contra eius voluntatem alia Capella edificari nequeat. Ita Hieron. Carac. in *opusculo de iurib. Paroch.* tit. 2. cap. 1. Vnde in facultatibus extruendi Oratoria stylus Romanæ Curie hæc inter alia ad fauorem Parochialium apponere consuevit, vt scilicet Oratorium decenter instructum, & ornatum & ab omnibus actibus domesticis liberum existat: tum vt concessio intelligatur sine Parochialis Ecclesiæ prægudicio, & excipiantur dies Natalis Domini nostri, Resurrectionis, Pentecostes, quibus ibidem celebrari non liceat; sed Parochialis frequenteretur, quòdque alij præterquam seruitio personæ, cuius intuitu Oratorium conceditur, necessarij ibidem audientes Missam ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia per hoc non liberentur. Ita Piafec. in *praxi Episcop.* p. 3. c. 3. tit. de *visitat. Eccles. Paroch.* n. 21. Hieron. Carac. in *d. opusculo* tit. 2. cap. 2.

Quæ autem debent concurrere ad constituendam Ecclesiam parochialem, tradunt Straphil. *de literis gratiæ*, tit. de *qualit. & stat. benef.* §. circa *secundum*, n. num. 7. Sarnen. in *reg. de idiomate*, *quest.* 11. Rebuff. in *concord. tit. de collat.* §. *statuimus*, il. 2. verb. *Parochiales Eccles.* Cuch. in *instit. maior. lib.* 2. tit. 15. Mascard. *de probat. concl.* 469. Quintanad. *ecclesiast. lib.* 4. n. num. 68. Fusc. *de visit. lib.* 2. c. 2. Camill. Borell. in *sum. decis.* p. 1. tit. 2. n. 17. Zerol. in *praxi Episcop.* p. 1. verb. *Parochia*, §. 1. Gonzal. *ad reg. Cancel. gloss.* 6. num. 34. cum multis seqq. Rot. *decis.* 52. p. 2. diuers. & in *Florètia Parochialis* 22. Maij 1630. coram

coram Reuerendiss. Domino meo Coccino Decano, quæ reperitur impressa nouissimè p. 5. recent. decis. 380. ex quorum dictis, & præcipuè Rotæ constat, quod probare volens Ecclesiam esse Parochialem, debet iustificare quatuor requisita; primum est potestas fori pœnitentialis, hoc est, potestas ligandi, atque soluendi; secundum est certa Parochia, hoc est, locus certis finibus constitutus, in quo populus alicuius Ecclesiæ deputatus degit; tertium ut Parochus curam exerceat nomine suo, quod requisitum conuenit personæ, non autem Ecclesiæ, quartum quod etiam respicit personam, & non Ecclesiam, videlicet quod Sacerdos tanquam Rector suo nomine singulariter, & non cum aliis ad regimen Parochialis Ecclesiæ admittatur, ut declarat Rota d. decis. 52. à num. 1. usque ad num. 19. Et propterea eadem Rota considerans statum Ecclesiæ, breuiter dixit † ad ostendendum Ecclesiam esse Parochialem non sufficere quod Rector administret Sacramenta, nisi etiam ostendat quod de necessitate recipiat, & populus ab eodem de necessitate recipiat, gloss. verb. impendat, in Clem. dudum, de sepult. vbi Imol. num. 32. Gonzal. d. gloss. 6. num. 36. Mantie. decis. 48. n. 5. Gregor. XV. decis. 387. n. 7. vbi Beltram.

29 Vnde colligitur Ecclesiam non probari Parochialem ex sepultura, & actu sepeliendi, cum hoc sub prædictis quatuor requisitis non contineatur, ut declarat Gonzal. d. gloss. 6. n. 53. & Stephan. Gratian. discept. forens. c. 865. n. 14. & quilibet possit sibi eligere sepulcrum in loco sacro sibi benè viso, cap. cum liberum, & ibi gloss. verb. disposuit, de sepult. cap. 1. eod. tit. in 6.

30 † Resultaret tamen concludens præsumptio parochialitatis si doceatur quod non facta aliqua electione sepulturæ per defunctos, & non existentibus sepulturis Maiorum in dicta Ecclesia, corpora fuerint ibi sepulta tanquam in Parochiali, in qua concurrentibus prædictis defuncti debent sepeliri, cap. ex parte, de sepulturis, & optimè considerauit Rota in d. Florentina Parochialis.

31 Deinde colligitur quod non sequitur, ista Ecclesia non percipit decimas, vel primitias; ergo non est Parochialis, nec per contrarium ista iura habet talis Ecclesia; ergo necessariò sequitur quod † sit Parochialis, secundum Gonzal. d. gloss. 6. num. 56. cum decimæ possint etiam acquiri Ecclesiæ non Parochiali ex aliquo titulo, quàm ex iure diuino, ex quo Ecclesiæ Parochiali debentur, Exod. c. 22. in fine, & habetur in cap. 1. & in cap. cum homines, & in cap. pastoralis, de decim. possunt enim & alii Ecclesiis acquiri, puta præscriptione, cap. cum contingat, cap. cum in sua, eod. tit. cap. 1. de præscript. in 6. Rebuff. de decim. q. 23. n. 6. Abb. conf. 94. num. 2. vol. 1. Couar. lib. 1. var. c. 17. n. 6. & fuit consideratum in d. Florentina: licet quandoque ex per-

ceptione decimarum arguatur cura apud percipientem, ut in decisionibus citatis per Rot. decis. 489. num. 3. in fin. p. 1. recentissim.

Parochialitatis tamen resultaret præsumptio, sed non concludens, si in aliqua Ecclesia retineretur sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, quod in Parochialibus debet de necessitate retineri, iuxta notata in Clem. 1. de priuilegiis, ita ut in aliis non retineatur, nisi ex indulto Apostolico, quod habent Regulares, cap. tribus, §. tanta, de consecr. dist. 2. ita sibi fuisse responsum à sacr. Congreg. Eminentissimorum Interpretum Concil. Trid. de anno 1609. attestatur Marc. Anton. Genuef. in præf. Archiepisc. Neapol. c. 110. Reuertque Pafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 13.

Prout etiam parochialitatis præsumptio non leuis induceretur, si aliqua Ecclesia perciperet decimas, & primitias, vel in illa diebus festis Christiani fideles Missas audirent, vel alia Sacramenta, excepto Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, perciperent, non tamen necessariò ex illis inferretur ad curam Parochialem, cum hæc omnia possent adesse ex aliquo accidenti, ut ponderauit Gonzal. d. gloss. 6. num. 56.

Simili modo solis Parochialibus Ecclesiis permittitur habere campanas, in tantum, ut nec in Monasteriis pulsari publicè sine dispensatione possint, c. patentibus, de priuilegiis. Specul. tom. 1. tit. de dispensat. §. nunc de Episcoporum. n. 14. casu 102. Est enim campana vnum de signis, & requisitis Ecclesiæ, & beneficii Curati, Alciat. lib. 8. parerg. c. 11. Selu. de benefic. p. 1. q. 5. n. 82. Valenzuela conf. 26. num. 1. & 2. tom. 1. Sed neque ex hoc parochialitas probaretur; sicut nec probatur ex fonte Baptismi, Feder. de Senis conf. 80. num. 3. Rot. decis. 52. n. 28. p. 2. diuers. Seraph. decis. 1026. n. 5. Gregor. XV. decis. 387. n. 11. Item nec ex cœmeterio, cum illud habere possit Ecclesia non Parochialis, idem Greg. d. decis. 387. num. 12. vbi n. 15. quod etiam parochialitas non probatur ex prouisionibus factis per concursum, quia Episcopi possunt prouidere etiam de beneficiis non Parochialibus per concursum.

Eo ipso quod vna Ecclesia est Parochialis, consequenter est beneficium Curatum, & habet curam, non tamen è conuerso, quia potest esse beneficium Curatum absque eo quod sit Ecclesia Parochialis, veluti si sit aliqua Ecclesia ruralis, & ad eam de nouo veniant homines ad illic inhabitandum, licet possit dici Ecclesia Curata, non dicitur tamen Ecclesia Parochialis, si non habet certum territorium, ut post Ioan. Andr. & alios, in cap. super eo, de præbendis. in 6. traradunt Rebuff. in concord. tit. de collation. §. statuimus, il. 2. verb. Parochiales, & iterum in forma mandati de prouidendo, in verbo cura, vers. & sufficiat, vbi propterea dicit melius esse exprimere quod sit Ecclesia Parochialis,

chialis, quam quod sit beneficium Curatum, Alphons. Hoied. *de in compatibil. benefic. part. 1. cap. 13. sub num. 2. post med. vers. at vero potest esse.* Camill. Borrell. *in summa omnium decis. tom. 1. tit. 1. de sacros. Eccles. num. 18. Rot. d. decis. 52. num. 37. & 38. part. 2. diuers. vbi num. 39. dicit quod hinc est quod in Iure Canonico, & in Concil. Trident. passim fit mentio simpliciter de Ecclesiis Parochialibus, absque expressione qualitatis Curæ. Vnde bene Rota coram Gregor. XV. decis. 387. num. 10. ait parochialitatem non probari ex cura animarum, quia potest esse cura sine parochialitate.*

36 Quamuis in dubio asserenti Ecclesiam esse Parochialem incumbat onus probandi, eo quod beneficia præsumantur simplicia, & non Curata, Staphil. *in 2. p. de statu, & qual. benefic. n. 2. Aegid. decis. 676. Hieron. Gabr. conf. 191. n. 1. lib. 1. cum aliis citatis per Nicol. Garc. de benef. p. 1. cap. 6. n. 8. & per Gregor. XV. decis. 387. n. 4. Gutier. alleg. 8. n. 5. cum de iure parochialitas non præsumatur, Bellam. decis. 676. per totam. Rot. decis. 200. n. 5. p. 1. recentissimar. & decis. 258. n. 5. p. 1. recentior. † Nihilominus tamen vbi beneficium habuerit populum, vel Clerum, Ecclesia præsumitur Curata, Staphil. citato loco, num. 1. & 2. Rebuff. *in praxi benefic. tit. secular. benef. quotup. Aegid. d. decis. 676. Scraphin. decis. 1227. Nicol. Garc. loco proxime citato.**

38 Ut Ecclesia constituatur Parochialis, auctoritas requiritur Episcopi, qui eam Parachialem constituat, fines designet, & plebem denotet, cap. nullus omnino, 16. quæst. 7. Caret. *de iurib. Paroch. tit. 1. cap. 3. num. 2. Azor. inslit. mor. par. 2. lib. 3. cap. 11. quæst. 14. vbi subdit quod dum discutitur num Parochialis Ecclesia sit, inquiritur quando fuerit ædificata, cuius consensu extructa, quibus conditionibus affecta, & Vgolin. *de offic. Episc. cap. 53. in princip. ostendit in quibus casibus possit Episcopus nouam**

39 Parochiam constituere. † Erecta tamen præsumitur Superiouis auctoritate, & consensu ex lapsu temporis, quando in illa diuina Officia publicè celebrata fuerunt, vt per Afflict. *decis. 368. num. 5. Gam. Lusit. decis. 144. in fine, & decis. 168. num. 1. Lancel. Gallia conf. 124. num. 6. vol. 1. Camill. Borrell. d. tit. 2. de sacrosanct. Eccles. num. 7. vbi num. 10. addit procedere quando requiritur consensus; secus autem si exigeretur licentia, in qua non sufficit aliquis cursus.*

40 Dotata sufficienter esse debet Parochialis, vt possit saltem ex dote ipsius vnus Presbyter cum alio ministro commodè sustentari, & iura Episcopalia persolvere, cap. piè, 16. q. 7. & quando opus sit hospitalitate vti, cap. vt quisquis, *de vita, & honest. Cleric. c. 1. de præbend. in 6. Azor. d. lib. 3. cap. 12. q. 15. Læz. Zech. d. cap. 28. de Parocho, num. 4. Cauat. decis. 498. n. 1. Rebuff.*

41 *in tract. congrue portionis, num. 65. † & sic non*

debere Ecclesiam dedicari, nisi tantum assignetur quod duobus sufficiat, tradunt Cassiad. *decis. 18. de præbend. Rot. decis. 56. num. 10. p. 2. diuers. † Verum si post eam ædificatam ita exiguos, & tenues redditus habere deprehendatur, poterit Episcopus illi adiungere aliquod beneficium simplex, vel illam cum aliis Parochialibus vnire, Concil. Trident. sess. 21. de reform. c. 5. & sess. 25. etiam de reform. c. 13. §. in Parochiis, Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 7. n. 65. Azor. d. c. 12. q. 15. vers. si ita.*

Constituta sic, & limitata Parochia, & in ea 43 Parochialis Ecclesia erecta, & ædificata, tota eius cura vni presbytero tantum, qui vocatur communiter Parochus, seu Plebanus, Rector, siue Curatus, (quia hæc nomina vti synonyma variantur, & vnum ponitur pro alio) committitur, vt in ea Baptismus, & reliqua Sacramenta populo ministret, & conferat, prout infra latè videbimus; nomen enim Rectoriæ sonat in beneficium Curatum, vt est text. *in cap. de Rectoribus, de Cler. agrot. dicitur enim Rector, quasi populum regens, Roman. conf. 356. Ioan. Andr. in c. licet Canon num. 1. de elect. in 6. Rot. decis. 489. n. 3. part. 1. recentissim. nam sicut vna mulier non potest duos, vel plures sponfos habere, cap. 1. de sponsa duorum, nec vnu corpus duo capita, quia esset monstrum, c. quia plerisque, de offic. ordin. sic nec Ecclesia duos, vel plures Parochos, siue Curatos, cap. cum non ignores, de præbend. Oldrat. conf. 67. n. 1. Rot. d. decis. 489. n. 3. in princ. part. 1. recentiss. & in vna Ecclesia vnus debet esse Sacerdos, Sponsus, & Rector, qui curam habeat, cap. in apibus, 7. q. 1. cap. sicut vna, 22. q. 2. Rot. d. decis. 52. n. 17. cum seqq. part. 2. diuers. Gonzal. d. gloss. 6. à n. 45. vbi num. 42. † exinde infert ad regimen Parochialis Ecclesiæ assumi debere vnum Parochum, qui suo nomine, & non cum aliis præficiatur quia si illi duo, vel plures præficiantur, qui confessiones audiant, & baptizent, & alia ad curam spectantia faciant, non dicerentur propriè Parochi, siue Curati. & ideo ex Oldrat. conf. 67. num. 1. & 2. Rot. decis. 684. num. 2. part. 1. recentissimar. tenet quod magis verisimile est quod cura sit apud vnum quam apud duos. Quare eadem Rot. in Messanen iurisdictionis 1. Martij 1610. coram Reuerendiss. Lugdun. impressa apud Farinac. decis. 28. à num. 5. part. 1. recentissim. duo considerat ad effectum vt quis dicatur Parochus, quorum primum est, vt curam exerceant Presbyteri Curati nomine proprio, non autem alieno, ex text. *in cap. extirpanda, §. qui vero, de præben. Archid. in Clem. 1. num. 4. de offic. Vicar. Miles in repert. verb. Ecclesia Parochialis. Rebuff. in praxi, tit. de non promotio intra annum, num. 36. Alterum est, quia Rector, & Parochus is dicitur, qui suo nomine singulariter, non autem cum aliis ad regimen Ecclesiæ Parochialis assumitur; ita vt**

si duo, vel plures praeficiantur, qui Confessiones audiant, baptizent, & alia ad curam spectantia faciant, non dicantur Curati, quia in vna Ecclesia vnus debet esse Sacerdos, sponsus, & rector, qui curam habeat, vt pluribus allegatis copiose traditur in *decis.* 52. num. 57. p. 2. *diuers.* & quando aliqui Canonici hebdomadatim habent curam animarum, talis cura non remanet penes ipsos, vel singulos Canonicos, sed penes collegium. *Oldrad. conf.* 67. num. 1. *Put. decis.* 28. lib. 1. *Gonzal. d. gloss.* 6. num. 71. & 72. *Stephan. Gratian. discept. forens. cap.* 865. n. 35. & 36.

In illa verò diocesi, vbi nullus adest Rector in quacunque Ecclesia Parochiali, sed adfunt plures beneficiati in qualibet Ecclesia, & Episcopus solet alicui ex illis committere exercitum curae animarum, non tamen ex hoc dicebatur beneficium Curatum, sed solus Episcopatus est Rector omnium Parochialium totius diocesis, & apud eum tantum manet cura animarum, iuxta *c. nullus, de Paroch.* *Garc. de benefic. part.* 9. cap. 2. n. 175. *Gonzal. d. gloss.* 6. num. 65. & seq. *Stephan. Gratian. d. c.* 865. n. 32. Et tunc huiusmodi beneficiati non possunt, percipere decimas eidem Ecclesiae Parochiali debitas, cum solum pertineant ad Episcopum qui est verus Rector, & vniuersalis Parochus, & habet curam animarum, *Rebuff. de decim.* q. 7. à. n. 4. *Gonzal. gloss.* 6. num. 65. *Stephan. Gratian. d. cap.* 865. n. 38. Quidquid teneat *Rot. dec.* 300. n. 4. p. 2. in *posthum. Fari. aliis p.* 4. *recent.*

45 Hic Presbyteri quocunque nomine nuncupati, quibus singulariter Parochiales Ecclesiae curandae, & regendae conferuntur, Parochiale beneficium habere dicuntur; quod idem non est cum beneficio curam animarum habente, cum istud latius pateat, quam illud, vt ex *Innoc. in cap. cum satis, de officio Ordin. tradunt Azor. d. p. 2. lib. 3. cap. 12. quae. 1.* *Mari. Alter. de censur. tom. 1. disp. 22. lib. 5. c. 7. vers. cate-*
46 *rism Patriarchae* nam Canones de Parochiali beneficio verba facientes, non eo ipso in omni beneficio curam retinente animarum vindicare sibi locum, monet *Ludou. Gomez. in reg. Cancell. de idiomate, quae. 11. vers. & ideo pro vero intellectu, quem referro Ego ipse in collectan. ad cap. dudum, 54 num. 2 de elect.*

47 Cura autem animarum nihil aliud est, quam potestas Sacramenta admiuistrandi, *c. 1. de Paroch.* *Hoied. de incomp. benefic. part. 1. c. 13. n. 3.* *Mascard. de probat. concl.* 468. n. 1. *Stephan. Gratian. discept. forens. cap.* 865. num. 10. Quae in beneficiis dupliciter consideratur, secundum *Gonzal. ad reg.* 8. *Cancell. gloss.* 6. à. num. 61. & *Nicol. Garc. de benefic. part. 1. cap. 6. num. 6.* qui plures referunt: vno modo proprie, & strictè pro cura Pœnitentiali, quae exercetur in foro animae, quando scilicet aliquis tenetur facras Pœnitentium Confessiones audire, ceteraque

Sacramenta administrare aliquibus, qui illa tenentur ab eo suscipere, iuxta *gloss. verb. impendant, in Clem. dudum, de sepult.* Alio modo dicitur cura largè, seu improprie, quae pertinet ad forum exterius, & est potestas fori contentiosi, siue iudicialis circa correctionem morum, & sic omne beneficium habens iurisdictionem visitandi, excommunicandi, absolueudi, & alia faciendi ad morum correctionem pertinentia, etiam dicitur habere curam animarum, *d. cap. dudum, circa med.* *Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 79. num. 4.* *Mascard. de probat. conclus.* 438. n. 20. cum seqq. *Quintin. in repet. c. multa, n. 76. de preb.* *Henriquez. conf.* 9. à. princ. cum aliis citatis per me, in *tract. de appellatiua verborum vtriusque iuris signif. appell.* 65. num. 2. Vnde apparet, quòd licet beneficium Parochiale idem sit cum beneficio curam animarum habente proprie, & strictè sumptò, tamen si largè, seu improprie sumatur, plurimum differunt, quo sensu dixi supra istud latius patere, quam illud.

Illà cura pœnitentialis primo modo relatas 48 quam tenet, qui habet supra populum potestatem ligandi, atque soluendi animas, iuxta auctoritatem Christi Domini, *Quaecunque ligaueris super terram, &c.* in duplici etiam est differentia, alia dicitur actualis, alia verò appellatur habitualis. Actualis cura illa est, quam quis actualiter, id est actu per se gerere tenetur in populum ex necessitate officij ratione Parochialis, vel beneficii Curati, in quo est Canonice intitularus, & institutus. Habitualis verò ab actuali distincta illa dicitur, quae penes aliquem ratione alicuius beneficii in fieri est, sed non in facto, quia executionem potestatis non habet, vel defectu tituli spiritualis per vnionem accessorie factam extincti, aut quia Parochiani recesserunt ex causis relatis per *Azor. d. 2. lib. 3. cap. 12. quae. 6.* vel quia ex priuilegio, seu consuetudine leuatus fuit onere exercendi actu

Et quamuis praedictae tres species cura habitualis in eo differant quòd de cura annexa non est facienda mentio, *c. super eo, de praebend.* 94 lib. 6. *Cardin. in Clem. unic. n. 6. q. 9. de offic. Vicar. & conf.* 30. ante num. 1. vers. ex hoc videtur. *Felin. in. c. postulasti, n. 1. vers. si enim cura, de rescript.* *Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 7. c. 6. n. 18.* de aliis verò duobus speciebus maxime *Gutier. alleg.* 8. num. 9. distinguit *Menoch. cas.* 201. n. 67. In eo tamen conueniunt, quòd neutra facit beneficium Curatum, aut causat incopatibilitatem, nec requirit personalem residentiam, vt de cura annexa est text. in *d. cap. super eo, & de aliis duabus speciebus Nauar. conf.* 21. *de Cleric. nō resid. in nouis, Hoied. de incompatib. benefic. p. 1. cap. 3. n. 16. & 53. & p. 2. c. 6. num. 1. & 2.* Reuerendiss. *D. Anton. Ricciol. de iure personarum extra gremium Ecclesiae existentium, l. 1.*

cap. 14.

cap. 14. num. 4. & 5. & rationem reddit num. 2.
 51 quia ꝑ de Parochiali habitu idem iudicatur
 perinde ac si esset beneficium simplex, & cap.
 se. n. 3. post gloss. verb. Parochialis Ecclesia, in fin.
 52 in cap. licet canon de elect. lib. 6. aduertit ꝑ de Pa-
 rochialia ad actum reuocata idem quod de no-
 uiter erecta iudicandum.

53 Sed nõ inutile erit inuestigare penes quem
 animarum cura in beneficiis vnitis resideat.
 Quod ipsa cura principalis sit penes Prælaturam
 beneficij vniti, eius verò exercitum penes
 Vicarium in dicto beneficio deputatum, vide-
 tur deduci ex d. cap. super eo, & ex illo non ob-
 scure colligunt Seraphin. decis. 109. num. 5. Bu-
 rat. decis. 936. num. 1. intellige vel de Vicario
 ad nutum amouibili, vel de cura habitualis
 nam Rot. in Romana Vicaria 8. Nouembris 1621.
 coram Reuerendiss. D. meo Cocino Decano, tenuit
 54 ꝑ quod cum Ecclesia S. Mariae in via lata ef-
 fect Parochialis, & deinde Pius V. erigeret Vi-
 carium perpetuum in ea, penes ipsum Vicar-
 ium est omnimoda cura actualis, habitualis
 verò penes Capitulum, & citat Oldrad. conf.
 6. num. 1. in fine. Roman. conf. 325. n. 3. Host.
 in cap. exposuisti, de prebend. Mandos. conf. 20.
 55 num. 9. Hieron. Gabr. conf. 190. n. 7. lib. 2. ꝑ &
 quod Papa erigendo Vicariam perpetuam, &
 in Vicarium transferendo curam, nihil aliud
 facit quam constituere illum actu Rectorem
 curæ animarum, licet propriè non sit Rector
 Ecclesiæ, Vitalin. in Clem. 1. num. 24. de offic.
 Vicar. Abb. in c. ex parte, in 3. not. ab eod. tit. Card.
 in Clem. 1. num. 10. quest. 9. vers. solutio, & conf. 1.
 col. 1. in fine paulo ante, num. 1. vers. & hoc vide-
 tur, auferendo curam à Capitulo, Nauar. conf.
 21. num. 7. de Cleric. non resid. firma tamen re-
 manente cura habitualis penes ipsum Capitu-
 lum, Abb. in cap. extirpanda, §. quia verò, n. 15.
 & in cap. exposuisti, in fine, de prebend. Card. in
 d. Clem. 1. num. 10. vers. solutio. Franc. in cap. su-
 per eo, n. 2. de prebend. in 6. Caputaq. decis. 339.
 num. 2. & 3. p. 3. Nauar. d. conf. 21. num. 8.

56 Et in hunc sensum dicitur potius Vicarius
 perpetuus habere curam animarum, non au-
 tem Rector principalis, vt per Card. in d. Clem.

57 1. num. 10. quest. 9. vers. indistincte ꝑ cura dici-
 tur apud Vicarium quoad omnem effectum, & in
 Clem. 1. de iure patron. n. 8. vers. & magis propriè
 in effectum ipsi instituti sũt Prælati. Anch. conf. 404
 num. 11. vers. nam Vicarius non recipit titulum à
 Rectore, sed ab ipso, & penes ipsum dicitur esse cu-
 ra animarum & exercitium. Quod adeò verum
 58 est, vt ꝑ si principalis spreto Vicario velit se
 ingerere in cura animarum, nullo modo pos-
 set, vt in terminis dicit Abb. in d. c. extirpanda,
 §. Si qui verò, num. 15. in vers. ex quo sequitur
 quod Rector principalis non posset ibi exercere cu-
 ra fori penitentialis, refert Azor. d. p. 2. lib. 3. c. 6.
 quest. 2. ad fin. in vers. & ideo Rector Sacramen-
 ta conferre non debet, nec potest, sentit Anchar. in

cap. exposuisti, de prebend. num. 6. in fine, vers. Vi-
 carij à Canonicis in cura dependentiam non ha-
 bent ullomodo, sed autoritate iuris habent cura
 exercitium de per se, quam principalis Canonicus
 impedire non potest, nec in ipsa se intromittere,
 sicut nec Episcopus inuito Rectore Ecclesia Para-
 chialis posset assumere curam animarum. Steph.
 exercere. Rot. in Barchinonen. Vicaria 17. Maij
 decis. 109. n. 5. vers. non enim potest per se ipsum
 1614. coram R. P. D. Merlino.

Licet Rota, & Doctores supra citati lo-
 quantur in Vicariis perpetuis, vt pote, quia ex
 huiusmodi perpetuitate resultat nõ leuis præ-
 sumptio translationis curæ actualis, non exin-
 de colligitur in Vicariis amouibilibus Para-
 chialium vnitarum absolute contrarium esse
 resoluendum, nisi vbi in erectione Vicariæ
 circum curam nihil fuerit dictum, vel ex mate-
 ria subiecta particularis resolutio sumi non
 posset; quoad erectionem conitat posse in ea
 totalem curam transferri in Vicarios etiam ad
 nutum amouibiles, quo casu non amplius cu-
 rat Rota an Vicarij sint perpetui, vel ad nu-
 tum amouibiles ad concurrsum faciendum, sed
 decidit, vt nunc omnino fiat, sicut fuit reso-
 lutum in Vlixbonen. iuris conferendi 2. Decem-
 bris 1605. coram Litta, & in Vlixbonen. con-
 cursus 1. Iunij 1615. coram bona memor. Rem-
 boldo, decis. 710. p. 2. recent. clare præsup-
 ponens posse temporales Vicarios habere cu-
 ram etiam actualem. Ratio est, quia cum ꝑ de
 lure communi in Parochialibus annexis de-
 beant constitui perpetui Vicarij, d. cap. extir-
 panda, §. qui verò cap. ad hac de offic. Vicar. cap. 1.
 de Capell. Monach. lib. 6. attamen si de facto, aut
 ex negligentia Prælatorum, vel consuetudini-
 ne, aut priuilegio Vicarij temporales deputari
 permittantur in eo casu vbi perpetui consti-
 tuti debebant, non videtur hoc sufficiens, vt
 exinde absque alia verosimili coniectura col-
 ligere debeamus Vicarium temporalem habe-
 re tantummodo curæ exercitium; habitualem
 verò, ac actualem penes Rectorem existere;
 nam hoc adesse potest ex aliquo accidenti
 ipsam curam minimè respiciente, eo maxime,
 quia in Episcopi abitrio est deputare Vicar-
 ium perpetuum vbi fuerit temporalis, vel
 eum ad nutum amobilem vt prius relinquere,
 ex depositione Concil. Trident. sess. 7. de reform.
 c. 6. Nec hoc casu est inconueniens quod ipsa
 cura actualis sit penes illum, qui non habet ti-
 tulum beneficij, cuius curam gerit, nam de
 ꝑ essentia beneficij est, vt sit perpetuum, vt
 colligitur ex eius definitione, quam præstant
 Sebast. Medic. de definit. part. 2. c. 15. Petr. Gre-
 gor. instit. rei benefic. cap. 6. num. 1. & Syntagm.
 iuris, lib. 3. cap. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5.
 in princ. à n. 2. Squillante de priuileg. Cleric. c. 4.
 num. 1. quia certum est ꝑ in his Parochiis vni-
 tis titulum non existere cum fuerit suppressus,
 &

& extinctus per vnionem accessorie factam, 63
 quæ alio nomine extinctiua tituli dicitur, † curæ verò titulum esse penes Episcopum. *Rot. decis. 309. n. 3. p. 2. diuers.* quem ipse Vicarius recipit ab eo, non autem à Rectore principalis beneficii. *Anch. conf. 404. num. 11.*

64 Quæ ut melius percipiantur, sciendum est accessorie, & in perpetuum alteri beneficio vnionem posse fieri dependenter, vel independenter; dependenter, quando scilicet vna Ecclesia parochialis propter locorum distantiam diuiditur in duas, & creata de nouo accessorie antiquæ vnita dicitur filialis, & natiua, vel quando aliter dependet à beneficio principali, & hoc casus, ut quia præsumitur quoad spiritualia, & temporalia facta vnio, si in vnita accessorie constituitur Vicarius temporalis, habebit tantummodo curæ exercitium, penes verò Rectorem principalem erit cura tam actualis, quam habitualis. Ratio est, quia beneficium annexum processit à principali, vnde quoad spirituale, & temporale præsumitur vnitum, ita ut Rector vnus sit Rector alterius, & in vtraque intituletur, cuius nomine solummodo Vicarius curam exercet. † Et in his terminis credo intelligendam sacræ Congregationis Concilij declarationem, quæ habet euidens signum esse curam remanere penes principalem, quando Vicarius constituitur temporalis, & amouibilis in exercitio curæ animarum, de qua restantur *Nicol. Garc. de benefic. p. 3. cap. 2. n. 179. in declar. 111. & Arraendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub rit. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis,*
 66 *num. 141. & procedere † text. in Extrauag. exco-
 crabilis, in fin. vers. quantum, de præbend.* quatenus decidit illa beneficia Ecclesiastica habere curam animarum, quæ Parochias habent, in quibus ipsa est non per Vicarios perpetuos, sed per Rectores, seu ministros beneficiorum ipsorum, vel illorum temporales Vicarios exercenda, & rationem reddit ibi gloss. *verb. temporales*, quia Rector principalis per temporalem Vicarium deferuendo per se ipsum deferuere censetur, cum ille iure suo hoc non faciat, arg. *c. cum venisset, de restit. spol. l. quod meo, ff. de acquir. possess.*

67 Independentem verò fit vnio quando Parochialis annexa non processit à principali beneficio, sed aliàs erat de per se, & fuit vnita independentem principali forsan simplici: quo casu ipsum principale non dicitur Curatum respectu parochialis annexæ, quia qualitas annexæ accessorie non debet redundare in principale, *d. c. super eo Rebuff. in repet. d. s. extirpanda, §. quia verò, n. 146. & dicit Nauar. conf. 10. n. 3. de maioris. & obed. † per annexionem Parochialis beneficium principale, si sit simplex, non crescere, nec fieri Curatum per Ecclesiam Parochialem ei annexam, imò potius Parochialis*

ipsa recipere simplicitatem beneficii, cui vnitur, eo quod vnitur & annectitur beneficio simplici. Ratio est, quia hoc casu quoad temporalia tantum præsumitur facta vnio, ita ut principalis habeat solummodo temporale regimen, & titulum profanum quoad percipiendos fructus, ad not. per *Rot. decis. 2. de excess. Prælat. in nouis, Mant. decis. 359. num. 5. Nicol. Garc. de benefic. part. 5. cap. 1. n. 270.* cum dispositio quoad spiritualia sit penes Vicarium, qui solum habet titulum immediatum ad curam, in qua non potest quiuus alius etiam principalis se intromittere, iuxta doctrinam *Felin. in cap. postulasti, de rescript. n. 1. vers. & hoc videtur.*

69 Ex quibus patet resolutio ad dubium, quod annis præteritis maximè inter nonnullos controuertebatur, statuerat enim sanctæ memor. Clemens VIII. per suas litteras in forma Breuis, sub die 18. Octobris 1600. ut ex tunc Canonici, Præbendæ, ac Dignitates in Cathedralibus Ecclesiis, principalesque ipsæ Dignitates in Collegiatis, nec non Parochiales Ecclesiæ, & earum perpetuæ Vicariæ, ceteraque Ecclesiastica beneficia curam animarum habentia in Regnis Portugalliæ, & Algarbiorum non conferantur aliquibus personis de genere, seu stirpe Hebræorum descendentibus vsque ad septimum gradum inclusiuè; dicebant aliqui sub huiusmodi literis comprehendendi Parochiales Ecclesias alij beneficio non prohibito accessorie vnitas. Sed probabilius fuit pro contraria sententia tantum, cum Summi Pontificis mens, & intentio fuerit ibi minimè velle comprehendere Parochiales, ceteraque beneficia accessorie vnita, vt ex dictarum literarum contextu, & loquendi modo facile erit colligere; nam in eis sermo tantum est de beneficiis vacantibus, & conferibilibus, ad quæ ex illo genere personarum descendentes eligi, præsentari, ac in illis institui omnino prohibet Pontifex, ibi, *ex quorumcumque personis vacent, &c.* & ibi, *talésque persona ad illa eligi, præsentari, vel aliàs assumi nullatenus, nullò modo possint, & ibi, illaque vt prius vacare, & ibi, si contingat ad illa quemquam contra præsentis nostræ constitutionis formam præsentari, vel institui, &c.* quæ verba verificari nullo modo possunt in Ecclesiis Parochialibus accessorie vnitis, quæ numquam vacare censentur. *Rot. decis. 114. num. 5. p. 2. diuers. Lud. Gom. in reg. de triennali, q. 8. sub num. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cæcel. gloss. 5. 7. n. 7. Nicol. Garc. de benefic. p. 12. cap. 2. num. 5. nec sunt ampliùs conferibilia Rot. in Verdun. decanatus 9. Martij 1590. coram bon. memor. Card. Lancel. apud Nicol. Garc. d. tract. p. 5. c. 1. n. 270. Gambar. de officio Legati de Latere, lib. 6. cap. 1. n. 46. ac proinde impetrari non possunt, Rebuff. in praxi, tit. de vnionibus, n. 14. Put. decis. 240. num. 4. lib. 1. in correctis. Gonzal. d. gloss. 5. §. n. 22. nec in illis vllus valet institui.*

- rui, Franch. in dict. c. 1. num. 7. vers. non obstat, de filiis Presbyr. lib. 6 Nicol. Garc. part. 1. c. 5. num. 193. Quorum omnium præcipua ratio est,
- 70 † quia huiusmodi Parochiales per vnionem de illis accessorie factam omnino extinguuntur, ac nomen & titulum amittunt, ita vt illæ amplius Parochialium appellatione non contineantur, & ac si non essent, exprimi inter beneficia non debeant, Sarnen. in reg. de idioma te, q. 11. in med. vers. secus si per viam adhaerentia. clarius Card. conf. 30. n. 1. ad fin. in vers. Parochia enim, Menoch. con. 114. num. 2. vers. cum ita. Campan. in diuers. Iuris Can. rub. 7. c. 6. n. 18. Rot. apud Nicol. Garc. p. 3. c. 2. num. 510. cum exinde prædia beneficii, cui vnita fuerunt, sint effecta, Gamb. d. tract. lib. 5. num. 139. Verall.
- 71 decif. 349 n. 2. par. 3. in tantum † quod literæ vnionis huiusmodi non dicuntur literæ de Parochialibus Ecclesiis, quatenus Ecclesiastica sunt beneficia; sed de proprietate, & re profana, Rot. decif. 2. n. 5. de rebus Ecclesiæ non alien. in antiq. practica lib. 6. Rot. impressa post 2. part. decisionum diuersorum, tit. de Vnionib. n. 13. Nicol. Garc. d. p. 12. c. 2. num. 33. † & causa vnionis non dicitur causa beneficalis, Cassad. decif. 3. de iudic. n. 1. Gonzal. d. gloss. 5. §. 7. num. 17. & lis super Parochiali vt vnita, non est lis super beneficio Mantie. decif. 359. num. 1. Rota apud
- 73 Nicol. Garc. part. 12. c. 2. n. 31. † Et eodem magis procedunt supra resoluta circa intellectum prædictarum literarum, quia illæ strictissime essent interpretandæ, vt pote odiosæ, & à Iure communi exorbitantes, quod beneficii Ecclesiastici capaces facit ex illo genere personarum descendentes, in c. eam te, de rescriptis. ibi, pro eo verò quod Iudas extiterit, ipsum dedignari non debes, vt tetigit Rot. in Flixbonen quartenaria, 15. Ian. 1624. coram R. D. meo Coccino Decano, & in puncto de his literis loquens in Colimbrien. Canonic. 3. Iun. 1616. coram bona mem. Cardin. Sacrato, & 5. Decembris eiusdem anni, coram Cardin. Verospio, & de statuto Toletano Mantie. decif. 307. num. 1. tum quia cum agatur de priuando homine naturali habilitate, ac proinde de materia merè pœnali, verba sunt accipienda in potiori significatu, vt euitetur pœna, arg. c. statutum, de elect. lib. 6. bene ad propositum notat Capra communium conclus. 90. num. 76.
- 74 Nec aliud volunt alia earumdem literarum verba, ibi, ceteraque beneficia Ecclesiastica curam animarum habentia, quia, vt supra ostendimus, licet habitualis cura sit in illo, qui præest beneficio principali, cura tamen actualis omnimoda translata fuit in Vicarium, Vital. in Clem. 1. d. n. 8. de excess. Pralat. Nauar. d. conf. 21. num. 7. & 8. de Cleric. non resid. Gonzal. d. gloss. 5. §. 3. n. 23. & seq. Camp. in diuers. Iuris Canon. rub. 7. cap. 6. num. 114. siue perpetuum, siue ad nutum amouibilem, vbi vnio indepen-

denter facta fuerit iuxta terminos supra per me declaratos; quo casu respectu principalis habitualis cura nullo modo poterit ad actum reduci, tum ob defectum tituli spiritualis, vt supra ponderauimus, tum etiam ob non requisitas qualitates, veluti scientiæ, ætatis, & ordinis, quas certum est ad Parochiales non desiderari, quæ alicui beneficio simplici accessorie vnitæ reperiuntur, ex rationibus supra allatis. Verba autem supradicta de cura actuali sunt intelligenda, cum † illa beneficia dicantur 75 habere curam animarum, quæ eam habent actu, non verò habitu, gloss. verbo habentia, in Extrauag. Excecrabilis, in princ. d. præbend. Vital. in Clem. 1. num. 4. de offic. Vicary, tum quia habere est cum effectu, l. nomē, §. habere, ff. de verb. signific. dicit Host. in cap. nonnulli, de Cleric. non resid. quem refert, & sequitur Capra d. conclus. 90. n. 76. Vnde † cum habeamus verba actum 76 denotantia, non sufficit habitus, nisi etiam sublit actus, bene Gemin. in cap. licet canon, in fine, de elect. lib. 6. & ibi Franch. num. 2. vers. sed Ioan. Monach. tum etiam, quia præfatæ literæ videntur ponderare periculum animarum, ibi, animarumque periculis occurratur, quod non videtur subesse nisi actu, & habitu sint curata beneficia, ad propositum Capra d. conclus. 90. num. 76. in fine; tum etiam, † quia cum ibi 77 dem fiat mentio curæ simpliciter, de actuali, non verò de habituali est intelligenda, vt in terminis tenet Capra d. conclus. 90. n. 78. quem refero Ego ipse in tract. de appellatiua verborum vtriusque iuris signific. appell. 65. n. 1. & fuit dictum in Vicen. Prioratus 2. Martij 1622. coram bone memor. Manzanedo, cum verba (præcipue in materia pœnali, prout est ista, de qua agitur iuxta supradicta) † semper in 78 propria, & potiori significatione sint accipienda, l. non aliter, ff. de leg. 3. cum pluribus per me citatis de Axiomat. iuris vltusfreq. Axiom. 12. d. num. 4. tum denique, quia prædictæ literæ sunt odiosæ, & exorbitantes à iure, ac proinde restringendæ, ex dictis. Ex quibus merito fuit pro hac parte conclusum.

CAPVT II.

De Canonica Parochorum electione
& institutione.

SVMMARIVM.

- 1 Parochialem ad Ecclesiam personam idoneam eligi debet, & qua in loco residere, & per se ipsam curam exercere valeat.
- 2 Idonea persona in hac materia dicitur prædita morum grauitate, ætatis maturitate, & litterarum scientia.
- 3 Morum grauitas, seu probitas requiritur in